

# نشست دیرهنگام و پرحاشیه رئیسی با احزاب

دومین نشست ریسی با فعالان سیاسی و  
دبیران کل احزاب با حاشیه‌های بسیار  
برگزار شد

## انتقاد از قانون جدید انتخابات

فعالان سیاسی اصلاح‌طلب خواستار لغو قانون  
جدید انتخابات شدند

گروه سیاسی

در فاصله کمتر از دو ماه مانده به موعد رسمی انتخابات اسفندماه 1402، دومین نشست دولت سیزدهم با دبیران کل احزاب و فعالان سیاسی برگزار شد. نشستی که بسیاری از فعالان سیاسی معتقد بودند باید بسیار زودتر و در ماه‌های ابتدایی سال برگزار می‌شد. این درحالی است که رهبر معظم انقلاب در نخستین روزهای سال جدید خورشیدی و در مهم‌ترین سخنرانی خود به اهمیت مقوله مشارکت در انتخابات اشاره کرده و از متولیان و مردم خواسته بود، تدابیر لازم برای برگزاری انتخاباتی پرشور را فراهم سازند. دولت اما بدون توجه به این تذکرها، روزها، هفته‌ها و ماه‌های سال 1402 را یکی پس از دیگری پشت سر گذاشت بدون اینکه اقدامی برای بهبود شاخص‌های مشارکت در انتخابات انجام داده باشد تا نهایتاً در فاصله چند روز مانده به موعد نهایی بررسی صلاحیت‌ها این نشست را برگزار کند.

در واقع دولت نه تنها اقدامی برای بهبود ساختارهای مشارکتی در انتخابات نکرد، بلکه با انتخاب هیات‌های اجرایی خاصی که رویکردهای جناحی را به رویکردهای ملی ارجح می‌دانستند، زمینه رد صلاحیت‌های گسترده گروه‌های میانه‌رو و اصلاح‌طلب را در انتخابات فراهم ساخت. کار به جایی رسید که رهبر معظم انقلاب در 25 آبان ماه دیدارهای

جداگانه‌اي با اعضاي شوراي نگهبان برگزار کردند و از ضرورت اتخاذ تدابير لازم براي افزايش مشارکت در انتخابات سخن گفتند. نهايتاً در فاصله کمتر از 2 ماه مانده به موعد رسمي انتخابات نه از حال و هواي انتخابات و مشارکت ميان گروه‌هاي سياسي و احزاب خبري است و نه نشانه‌هاي اقبال افکار عمومي به انتخابات هويدا است.

در چنين شرايطي است که معاون سياسي وزارت کشور از جانب رييس‌جمهور، دعوتنامه‌اي براي برخي دبيران کل احزاب و فعالان سياسي از جناح‌هاي مختلف ارسال مي‌کند. اما اغلب چهره‌هاي اصلاح‌طلب در اين نشست نسبت به قانون جديد انتخابات به عنوان يك نقشه راه ضد مشارکتي انتقادات جدي وارد ساختند و از رييس‌جمهور خواستند آن را کنار بگذارد. برخي ديگر از چهره‌هاي اصلاح‌طلب مانند حسين مرعشي هم با توجه به اين واقعيت که مردم نسبت به ظهور مفاستي از جنس مفاست چاي ديش حساسيت‌هاي بسياري دارند، خواستار بررسي و برخورد با اين نوع مفاست شد. الياس حضرتي اما ضمن نگارش يادداشتي اختصاصي، اين نشست را دير آريابي کرد.

**محسن هاشمي:**

**اين جلسات بيشتر جنبه تشريفاتي دارد**

**نه کاربردي**

محسن هاشميرفسنجاني، رييس شوراي مرکزي حزب کارگزاران سازندگي با اشاره به جلسه روز گذشته فعالان سياسي و حزبي با رييس‌جمهور گفت: به نظرم نفس برگزاري اين جلسه خوب بود و چنين جلساتي پيش از آنکه جلسه کاري باشد، جلسه تاليف قلوب بود.

به گزارش تسنيم، وي با بيان اينکه، برگزاري جلسه با فعالان سياسي بايد مدام باشد، در نقد اينکه جلسه رييس‌جمهور با فعالان حزبي سالي يكبار برگزار ميشود، گفت: به نظر مي‌رسد اين جلسات بيشتر جنبه تشريفاتي دارد نه کاربردي. گرچه نفس برگزاري اين جلسه خوب بود، اما اينکه سالي يكبار 50 نفر را دور هم جمع کنند و بگويند هر کس سه دقيقه صحبت کند، درست نيست. اگر وقت بيشتر بود، من پاورپوينت مي‌آوردم و استدلالي صحبت مي‌کردم، اما در آن زمان کوتاه نميشد حرف خاصي زد.

هاشمي گفت: به نظرم بايد از همه گروه‌ها دعوت کنند و جاي هيچ گروهي خالي نباشد و اينکه يك جلسه کامل براي اصلاح‌طلبان باشد و يك

جلسه هم برای اصولگرایان، یعنی برای هر گروهی يك جلسه مخصوص برگزار شود.

اما ایرنا ارگان رسانه‌ای دولت سیزدهم گزارش خود را از نشست دیروز این‌گونه آغاز می‌کند: «سید ابراهیم ریسی» برای دومین بار پس از روی کار آمدن دولتش میزبان سران احزاب و فعالان سیاسی کشور بود. اولین نشست وی با فعالان سیاسی در بهار (اردیبهشت) ۱۴۰۱ و در آخرین روزهای ماه مبارک رمضان برگزار شد و اکنون دومین نشست در يك شب نیمه سرد زمستانی؛ نشستی داغ و در برخی لحظات پرتنش با حضور ۵۰ فعال سیاسی از تمامی طیف‌های سیاسی کشور که محور اصلی آن انتخابات اسفند ۱۴۰۲ بود. این نشست که قرار بود ۹۰ دقیقه باشد، ۱۸۰ دقیقه طول کشید و ۲۵ نفر از میهمانان نیز سخنرانی کردند.

میهمانان از اصلاح‌طلب، اصولگرا و اعتدالی يك به يك وارد سالن شهید بهشتی نهاد ریاست‌جمهوری می‌شدند و پیش از ورود رییس‌جمهور با یکدیگر مشغول خوش و بش بودند؛ برخی به گرمی با رقباي جناحی‌شان سلام و علیک می‌کردند و برخی نیز واکنش‌هایی سرد نسبت به یکدیگر داشتند. از اصلاح‌طلبان افرادی نظیر «مجید انصاری، محمدعلی ابطحي، جواد امام، محمد هاشمی، حسین مرعشی، محسن هاشمی، محمد قوچانی، الیاس حضرتی، مسعود پزشکیان و...»، از اصولگرایان «غلامعلی حدادعادل، مرتضی آقاهرانی، صادق محصولی، حمید رسایی، محمدرضا باهنر، اسدالله بادامچیان، مالک شریعتی، سید نظام موسوی و...» و از اعتدالیون نیز «محمدباقر نوبخت، علی ربیعی، علی مطهری، قدرت‌الله حشمتیان و...» در این نشست حضور داشتند.

مجری جلسه «سید محمدتقی شاهچراغی»، معاون سیاسی وزیر کشور بود که پیش از ورود رییس‌جمهور میکروفن خود را روشن کرد و ضمن خیرمقدم، از میهمانان خواست آنهایی که تمایل به سخنرانی در این جلسه دارند، اعلام کنند. سیاسیون حاضر در جلسه نیز از «مجید انصاری» گرفته تا «مالک شریعتی»، نماینده تهران دست‌های خود را بلند کردند تا نام‌شان در لیست سخنرانان این نشست نوشته شود. ساعت ۱۹:۳۰ بود که ریسی وارد سالن شد و جلسه با قرائت قرآن کار خود را آغاز کرد. «احمد وحیدی»، وزیر کشور نیز در این جلسه حاضر بود و در صدر جلسه به همراه «غلامعلی حدادعادل» در سمت راست رییس‌جمهور نشسته بود و «مجید انصاری» و «مرتضی آقاهرانی» نیز در سمت چپ ریسی.

**پیشنهاد «مجید انصاری»**

## برای لغو قانون انتخابات

«قانون جدید انتخابات را لغو کنید.» این درخواستی است که مجید انصاری، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در دیدار با ریسی مطرح می‌کند. قانونی که از زمان ابلاغ دامنه وسیعی از انتقادات و ایرادات بر آن وارد شده و از سوی اساتید دانشگاهی و تحلیلگران به عنوان یکی از دلایل اصلی کاهش مشارکت در انتخابات تحلیل شده است. پیشنهاد «مجید انصاری» را برخی دیگر از اصلاح‌طلبان نظیر «حسین مرعشی، مصطفی کواکبیان، جواد امام و محمدعلی وکیلی» نیز تکرار کردند.

اما «مالک شریعتی»، نماینده مردم تهران در بخشی از سخنان خود در پاسخ به انصاری گفت: «مجلس یازدهم در اصلاحات قانون انتخابات با پر کردن چند خلأ قانونی، فرصت خوبی برای بررسی صلاحیت کاندیداها فراهم کرده است. هیچ رویه غیرقانونی در اصلاحات اخیر وجود ندارد، رایه مستندات توسط شورای نگهبان نیز قانونی شده است. اینکه بگوییم ما قانون را قبول نداریم، محل اعتنا نیست.» شریعتی در ادامه، عدم ثبت‌نام اصلاح‌طلبان در انتخابات مجلس دوازدهم را پروژه سیاسی جریان اصلاحات توصیف کرد که با واکنش «حسین مرعشی»، دبیرکل حزب کارگزاران سازندگی همراه شد. مرعشی به شریعتی گفت: «عدم ثبت‌نام‌ها برای شما که بد نشد!» «مصطفی کواکبیان» نیز در اعتراض به شریعتی فریاد زد: «من که در انتخابات ثبت‌نام نکردم چه بازی سیاسی می‌توانم داشته باشم؟»

«محمدعلی وکیلی»، نماینده سابق مجلس نیز علاوه بر تکرار پیشنهاد مجید انصاری، تصویب قانون انتخابات در مجلس یازدهم را نوعی بدعت توصیف کرد که «مالک شریعتی» در واکنش به او گفت: «آقای وکیلی! شما خودتان نماینده مجلس بودید؛ اینکه قانون را بدعت بدانیم سخن زشتی است.»

در دیگر سو غلامعلی حدادعادل در بخشی از سخنان خود در این نشست به پیشنهاد مجید انصاری واکنش نشان داد و گفت: «اگر پیش‌ثبت‌نام بد است برای هر دو جناح بد است. چرا باید قانون را لغو کنند؟ اینکه ما قانونی که تصویب شده و شورای نگهبان نیز تایید کرده را لغو کنیم، آثار خیلی بدی خواهد شد. عدم ثبت‌نام در انتخابات را گردن قانون و شورای نگهبان نیندازید. در انتخابات مجلس ششم، شورای نگهبان آسان گرفت و ورود همه را آزاد گذاشت، اما بیشترین حجم تخریب‌ها علیه شورای نگهبان در همان مجلس بود.» در این میان

«مصطفی کواکبیان» در اعتراض به سخنان حدادعادل با صدایی بلند گفت: «اصولگرایان هم در خانه احزاب به این قانون اعتراض دارند.» پس از پایان نشست و هنگام صرف شام «مالک شریعتی» و «مجید انصاری» درخصوص پیشنهاد لغو قانون انتخابات و مباحث مربوط به آن به بحث و تبادل نظر پرداختند و مجید انصاری دقایقی را نیز با حدادعادل در این خصوص وارد گفت‌وگو شد.

اما دومین سخنران این نشست «زهره الهیان»، نماینده مردم تهران در مجلس بود. او از مشکلات پیش پای احزاب سخن گفت و تأکید کرد: «احزاب توانایی گرم کردن تنور انتخابات را ندارند، زیرا برای گرفتن حتی یک سالن مشکل دارند.» یکی از حواشی سخنرانی الهیان استفاده از دو کلمه «شیفت» و «بایکوت» در سخنانش بود که هر دو بار به دلیل استفاده از این کلمات با خنده از حدادعادل (به عنوان رییس فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی) عذرخواهی کرد.

### نشستی که خیلی دیر برگزار شد

«مسعود پزشکیان»، نماینده مردم تبریز به عنوان سومین سخنران این نشست، با تأکید بر اینکه «باید این جلسه را قبل از اعلام نتایج هیات‌های اجرایی انتخابات برگزار می‌کردید» خطاب به رییس‌جمهور گفت: «اگر جای دولت بودم از برخی‌ها خواهش می‌کردم که ثبت‌نام کنند نه اینکه برای کسانی که آمدند، پرونده درست کنم.» پزشکیان در سخنان خود مدعی شد که «عمل دولت خلاف فرمایش رهبر معظم انقلاب مبنی بر افزایش میزان مشارکت در انتخابات است، چراکه هیات‌های اجرایی کاری کردند که انتخابات پرشور نشود.»

در ادامه جلسه «اسدالله بادامچیان»، دبیرکل حزب موتلفه اسلامی به عنوان چهارمین سخنران گفت: «دوستان همه مسائل را در انتخابات می‌بینند در حالی که آنچه مدنظر رهبر معظم انقلاب قرار دارد، ایجاد تحول در کشور است.» بادامچیان خطاب به ریسی گفت: «همان‌طور که در روابط بین‌الملل ایجاد تحول کردید، در مسائل داخلی هم تحول ایجاد کنید. وزیری که نمی‌تواند تحول ایجاد کند را تغییر دهید.» یکی از مطالب جالب توجه دبیرکل موتلفه اسلامی در این نشست، انتقاد از دولت به دلیل فشار به طلافروشان برای ثبت‌نام در سامانه مودیان و پلمب برخی عطاری‌ها بود؛ بادامچیان این اقدام دولت را نوعی «نارضایتی‌تراشی» توصیف کرد.

یکی دیگر از سخنرانان این نشست «علی مطهری» بود. او به سیاق خود

ضمن یادآوری وظایف رییس‌جمهور در قانون اساسی، خطاب به ریسی گفت: «ریس‌جمهور در نحوه بررسی صلاحیت‌ها باید اخطار قانون اساسی بدهد.» مطهری مشارکت مردم در انتخابات اسفند ۱۴۰۲ را ضعیف پیش‌بینی کرد و علت ضعف در این زمینه را «تورم» و «گرانی» دانست.

«مصطفی کواکبیان»، دبیرکل حزب مردم‌سالاری که همه او را با صدای رسا و بلندش می‌شناسند، از جمله میهمانان فعال این نشست بود و واکنش‌های متعددی به سخنان دیگر چهره‌های سیاسی نشان می‌داد. او در سخنان خود وزیر کشور را «سردار وحیدی» خطاب می‌کرد و در انتقاد از او به رییس‌جمهور گفت: «آقای وزیر کشور بعد از سخنرانی رهبر معظم انقلاب [در جمع مردم کرمان و خوزستان] به گونه‌ای سخن گفت که گویی قرار نیست اتفاق جدیدی در حوزه مشارکت بیفتد. این چه قانونی است که ۸ هزار نفر را ردصلاحیت کردید؟» کواکبیان همچنین از رییس‌جمهور برای حضور در يك همایش سیاسی در اواخر دی‌ماه دعوت به عمل آورد و با خنده خطاب به ریسی گفت: «شما تشریف بیاورید، ما سعی می‌کنیم بچه مثبت باشیم.»

«حسین الله‌کرم» نیز در این نشست سخنان خود را با کنایه به اصلاح‌طلبان آغاز کرد و گفت: «آنهايي که مدعي هستند اگر افزایش مشارکت داشته باشیم ما پیروز خواهیم شد، ادعای غلطی مطرح می‌کنند. ما دو سال است حزبی را با جمعیت بالا و با محوریت روستاها و محلات تاسیس کردیم آن وقت برخی دبیران کل احزابی که تعداد کل جمعیت حزبشان تنها در يك فولکس‌واگن جا می‌شوند، در این نشست به جای پیشنهادات مفید، فقط راهکارهای جناحی مطرح می‌کنند.» الله‌کرم در این جلسه تأکید کرد که «مجلس و دولت باید آموزش‌های سیاسی ببینند.»

«محمدباقر نوبخت» به عنوان دبیرکل حزب اعتدال و توسعه نیز یکی از میهمانان خاص این نشست بود. رنگ سخنان او درخصوص انتخابات مجلس دوازدهم متناسب با مسوولیت‌هایی که تاکنون داشته، بیشتر حول مباحث اقتصادی بود. او از آخرین آمار مرکز آمار ایران از تورم آذرماه سخن گفت و با اشاره به اینکه «مردم در فشار اقتصادی شدیدی قرار دارند»، گفت: «رشد حقوق بازنشستگان به میزان ۱۸ درصد نسبت به تورم بالای ۴۰ درصد متوازن نیست و این مساله ایجاد نارضایتی و کاهش مشارکت در انتخابات می‌کند.» راهکار نوبخت برای اثرگذاری مثبت بر میزان مشارکت در انتخابات مجلس دوازدهم این بود که «جبران کاهش قدرت خرید می‌تواند نارضایتی در سطح جامعه را کاهش دهد.»

«علي ربیعی»، سخنگوی دولت روحانی از جمله میهمانان این نشست بود که سخنان و واکنشهای خاصی مطرح کرد تا جایی که «محمد قوچانی» پس از پایان نشست ربیعی را در آغوش کشید و گفت: «آقای دکتر! خیلی عالی بود.» او ابتدا خطاب به رییس‌جمهور گفت: «تلخ‌زبانان را بیشتر دور خود جمع کنید، زیرا شکرافشانان در همه دولت‌ها هستند.» ربیعی سپس خبر اخراج اساتید در دانشگاه‌ها را اعلام کرد و گفت: «مدام اساتید دانشگاه‌ها را اخراج می‌کنید، اما وزیر علوم شما تکذیب می‌کند.» ربیعی در ادامه خطاب به ریسی گفت: «دوستان شما حاضر نیستند به امریکا فحش بدهند و علت را در جاهای دیگر جست‌وجو می‌کنند.» او تاکید کرد: «ما می‌خواهیم دولت شما موفق شود؛ حتی اصلاح‌طلبان هم همین را می‌خواهند.»

«محسن هاشمی‌رفسنجانی» به عنوان رییس شورای مرکزی حزب کارگزاران سازندگی نیز یکی دیگر از سخنرانان بود که سخنانش با واکنش برخی حضار روبه‌رو شد. هاشمی بزرگ‌ترین دشمن جامعه را «فقر» دانست و با ذکر خاطره‌ای از مرحوم هاشمی‌رفسنجانی گفت: «مرحوم پدرم به همراه شهید باهنر در سال ۴۶ بنیاد رفاه راه‌اندازی کردند؛ این یعنی برای مبارزین انقلاب هم مساله رفاه حایز اهمیت بوده است.» اما «صادق محصولی»، دبیرکل جبهه پایداری در بخشی از سخنان خود به اظهارات محسن هاشمی اشاره کرد و در اعتراض به او گفت: «جالب است که شما از فقر صحبت می‌کنید، در دوران حاکمیت شما بود که می‌گفتید لازمه پیشرفت کشور این است که مردم فقیر زیر چرخ‌های توسعه له بشوند.»

### به اتمام رساندن پرونده‌های فسادى همچون پرونده چای دیش

«حسین مرعشی»، دبیرکل حزب کارگزاران سازندگی نیز یکی از راهکارهای فوری و عملیاتی برای افزایش میزان مشارکت مردم در انتخابات مجلس را «به اتمام رساندن پرونده‌های فسادى همچون پرونده چای دیش» عنوان کرد. او همچنین با تکرار پیشنهاد «مجید انصاری» مبنی بر لغو قانون انتخابات گفت: «ماجرای پیش‌ثبت‌نام يك گناه بزرگی بود که به پای مجلس یازدهم نوشته شد. این مجلس هرگز نمی‌تواند به چنین قانونی افتخار کند.»

«قدرت‌الله حشمتیان»، رییس خانه احزاب از دیگر سخنرانان این نشست بود. او در ابتدای سخن یاد و خاطره شهید حاج قاسم سلیمانی را گرامی داشت که در این میان «محسن هاشمی» سخنانش را با خنده قطع کرد و گفت: «و همچنین یاد و خاطره آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی!»

حشمتیان با گلایه از وضعیت احزاب در کشور گفت: «آقای رییس‌جمهور! منزل شعبان بی‌مخ [در چهارراه ابوسعید] را به خانه احزاب دادند. فکری برای احزاب نکنید. اگر می‌خواهید مردم را پای صندوق بیاورید، به احزاب توجه کنید.» ریسی نیز در واکنش به مطالبه حشمتیان خطاب به وزیر کشور گفت: «پیرو درخواست آقای حشمتیان، یک جای خوب برای خانه احزاب در نظر بگیرید.»

### ردپای تصمیمات دولت در بروز مشکلات

اما آغاز تنش و تشنج در نشست رییس‌جمهور با فعالان سیاسی زمانی بود که «صادق محصولی»، دبیرکل جبهه پایداری سخنان خود را آغاز کرد. زمانی که او گفت: «مردم حال و روز خوبی ندارند، اما این ناامیدی را چه کسانی ایجاد کردند و چه کسانی امروز همین ناامیدی را به جامعه تزریق می‌کنند؟ دوستانی که در دولت قبل مسوولیت داشتند چرا نمی‌گویند چه باری بر دوش این دولت گذاشتند؟»

محصولی در ادامه اظهاراتی را مطرح کرد که سرآغاز تنش در جلسه بود. او گفت: «تحریم‌ها از فتنه ۸۸ شروع شد. مشارکت در آن انتخابات ۸۵ درصد بود، اما با آن انتخابات چه کردند؟ انتخابات ۸۸ تنها انتخاباتی بود که نتایج آن صندوق به صندوق اعلام شد، اما عده‌ای مدعی تقلب ۱۱ میلیونی در آن شدند.» وقتی مجری جلسه تذکر پایان وقت را به محصولی داد، او گفت: «اجازه بدهید یک جمله دیگر بگویم!» اما در این میان «حسین مرعشی» سخنان محصولی را قطع کرد و گفت: «همان ۸۵ درصد را که گفتید، کافی بود. فتنه ۸۸ فتنه احمدی‌نژاد بود.» سپس «مصطفی کواکبیان» خطاب به محصولی گفت: «از احمدی‌نژاد هم سخن می‌گفتید.» «علی ربیعی» هم با قطع دوباره سخنان محصولی میکروفن خود را روشن کرد و گفت: «من آدم بی‌ادبی نیستم که مانع سخنان دیگران شوم، اما آقای محصولی! روز انتخابات ۸۸، مهندس موسوی من را نزد شما فرستاد اما شما با اینکه وقت داده بودید من را به دفترتان راه ندادید.» در دیگر سوی جلسه «جواد امام»، سخنگوی جبهه اصلاحات با صدایی بلند و با حالتی عصبانی سخنانی را درخصوص زمان پایان رای‌گیری خطاب به محصولی بیان کرد و موجب تشنج در جلسه شد. سپس رییس‌جمهور میکروفن خود را روشن کرد و گفت: «اجازه دهید مباحث به شیوه قبل ادامه پیدا کند و اگر بخواهید درخصوص این موضوع مصداقی صحبت کنید، نتیجه‌ای ندارد.» در این میان «محمدعلی ابطحی» وارد بحث شد و گفت: «چرا جلسه متشنج شد؟» که ریسی از او خواست سخنان خود را آغاز و جلسه را از تشنج خارج کند. «محمدعلی وکیلی» نیز در واکنش به سخنان محصولی گفت: «آقای



محصولي! شما بايد اين بحث را در جلسات احزاب و خانه احزاب مطرح كنيد؛ جاي اين مباحث در اين جلسه نيست.»

### واكنشها به عدم دعوت از رييس جبهه اصلاحات

يكي از حواشي پررنگ اين نشست، نوع واكنشها و سخنان «جواد امام»، سخنگوي جبهه اصلاحات ايران بود. او علاوه بر واكنش تندي كه به محصولي داشت، در ميانه جلسه خطاب به مجري (معاون سياسي وزير كشور) گفت: «اگر وقت نميدهيد كه صحبت كنيم، به حضورتان زحمت ندهيم و جلسه را ترك كنيم.» در اين ميان يكي از حاضرين در واكنش به اظهارات امام گفت: «كمي حوصله كنيد! وقت شما هم ميرسد.»

«جواد امام» در نوبت سخنراني خود از دعوت نشدن «آذر منصوري»، رييس جبهه اصلاحات به اين جلسه انتقاد كرد و سخنانش را از روي كاغذ خواند؛ به نظر ميرسيد سخنان او بيانيه‌اي از سوي «جبهه اصلاحات ايران» بود كه امام به نمايندگي در نشست با رييس‌جمهور قرائت كرد. او در اين سخنان «نشست رييس‌جمهور با فعالان سياسي را نشستي نمايشي خواند كه به ميزان مشاركت در انتخابات اسفندماه هيچ كمكي نمي‌كند.» در اين ميان «سيد نظام الدين موسوي»، نماينده مردم تهران در مجلس در اعتراض به امام گفت: «شما به جمع حاضر توهين مي‌كنيد، اگر اين نشست نمايشي است شما چرا حضور يافتيد؟»

«حميد رسايي» نيز بيست و دومين سخنران اين جلسه بود. او با تاكيد بر اينكه «افزايش مشاركت يك‌شبه ايجاد نميشود» خطاب به رييسي گفت: «شما در کنار مردم هستيد و همين منش شما باعث افزايش مشاركت خواهد شد. شما خط قرمز نداريد و نمي‌گويد كسي حق ندارد نزديك فلاني و بهماني شود؛ اين رفتار قطعاً ايجاد اميد مي‌كند. مديريت شما كارتابلي نيست و جمعه‌ها از برخي اتفاقات كشور با خبر نميشويد.»

آخرين سخنران پيش از رييس‌جمهور، «غلامعلي حدادعادل» بود. او مستند به يك نظرسنجي، مانع اصلي حضور مردم در انتخابات را مشكلات اقتصادي عنوان كرد نه رذصلاحيته‌ها. حدادعادل با طرح اين سوال از اصلاح‌طلبان گفت: «چقدر از اقدامات مثبت دولت را منعكس كرديد و چقدر به سياه‌نمايي پرداختيد؟ اگر نقد مي‌كنيد، كارهاي مثبت را هم بگويد.»

### رييس‌جمهور: آستانه تحمل ما براي شنيدن انتقاد بالاست

پاين بخش دومين نشست فعالان سياسي با رييس‌جمهور در دولت سيزدهم،

سخنرانی ریسی بود. او در ابتدای سخن از مرحوم هاشمیرفسنجانی یاد کرد که با استقبال و چهره گشاده محسن هاشمیرفسنجانی همراه شد. ریسیجمهور با ذکر خاطره‌ای از اولین سفر خود به نیویورک، به سخنان یکی از ایرانیان مقیم امریکا اشاره کرد و گفت: یک جوان ایرانی در نیویورک به بنده گفت: «من به شما رای دادم، اما وقتی خبر تخلف ۹۲ هزار میلیارد تومانی را می‌شنوم، سرخورده می‌شوم.» ریسیجمهور سپس تاکید کرد: «من نمی‌توانستم در آن جلسه به این جوان بگویم که این عدد مربوط به این دولت نیست و مربوط به دولت‌های قبلی است، زیرا وظیفه همه ما باز کردن گره ذهنی جوانان است نه کور کردن آن.» ریسی سپس خطاب به محمدباقر نوبخت گفت: «آقای نوبخت بهتر به یاد دارند که زمانی آقای روحانی می‌گفت خدا را شکر کنید که ما جلوی قحطی را گرفتیم.» ریسیجمهور در ادامه با تاکید بر اینکه «وظیفه همه ما حفظ نظام است»، گفت: «در اغتشاشات سال گذشته به هیچ یک از احزاب و سیاسیون از اصلاح‌طلب و اصولگرا رحم نکردند و هر کسی که در داخل نظام بود را مورد هتک قرار دادند.» ریسی آستانه تحمل دولت سیزدهم در مقابل انتقادات را بالا توصیف کرد و گفت: «برخی روزنامه‌ها اگر هر روز دولت را نزنند، روزشان شب نمی‌شود، اما ما شکایتی نکردیم. اما یکی از ایرانیان مقیم امریکا به من می‌گفت برخی روزنامه‌ها و رسانه‌ها در ایران همانند بی‌بی‌سی خبر و تیتز می‌زنند؛ گویی می‌خواهند ریشه نظام را خشک کنند.»

غلامعلی حدادعادل در پایان سخنان ریسی از وی درخواست کرد که یک عکس یادگاری با سران احزاب و فعالان سیاسی بگیرد. تعداد افراد آنچنان زیاد بود که عکاسان برای جا دادن همه افراد در قاب مجبور شدند چندبار آنها را جابه‌جا کنند و نهایتاً ریسیجمهور در کنار سایر فعالان سیاسی شام خود را صرف کرد و به نشانه احترام جای خود را به «محمد هاشمی» داد و در صندلی کناری او نشست.

**الیاس حضرتی محتوای نشست ریسیجمهور با فعالان سیاسی و دبیران کل احزاب را تشریح می‌کند**

# دعوت دیرهنگام پاستور

## رییسی اعلام کرد در انتخابات اصل بر صلاحیت افراد است

جلسه مشترك رییسجمهور و دبیران كل احزاب به دعوت رییسجمهور از طریق وزارت کشور برگزار شد. گروهی از دبیران كل احزاب و فعالان سیاسی از هر دو جناح اصولگرا و اصلاحطلب در این نشست حضور پیدا کرده و برخی به بیان دیدگاههای خود پرداختند. در این میان برخی چهره‌های اصلاحطلب مدعو به دلایل مختلف از جمله سفر حضور پیدا نکردند، ضمن اینکه چهره‌های دیگری چون آذر منصوری هم اساسا برای حضور در این نشست دعوت نشده بودند که این رویکرد، با اعتراض، انتقاد و گلایه برخی حضار مواجه شد. از مجموعه گروه‌های اصلاحطلب و میانه‌رو، چهره‌هایی چون مجید انصاری، محمدباقر نوبخت، محمدعلی ابطحی، علی ربیعی، محمد هاشمی، محسن هاشمی، مسعود پزشکیان، وکیلی، حسین مرعشی، علی مطهری، محمد قوچانی، حشمتیان، جواد امام، بنده (الیاس حضرتی)، کواکبیان، محمد رئوف قادری، محمود و از گروه‌های اصولگرا هم افرادی چون غلامعلی حدادعادل، بادامچیان، آقا تهران‌نی، صادق محصولی، بوریور، افشار، حسین‌الله‌کرم، سید نظام موسوی، مالک شریعتی، زهره الهیان، فاطمه قاسم‌پور، حمید رسایی، زریبافان و... در این نشست حضور داشتند. اسامی افراد قبلا توسط معاون سیاسی وزارت کشور نوشته شده و افراد در نظر گرفته شده، یکی‌یکی براساس نوبتی که در نظر گرفته شده بود صحبت می‌کردند. از یک طرف، محسن هاشمی، ابطحی، وکیلی، محمد هاشمی، نوبخت، پزشکیان، جواد امام و علی مطهری به بیان صحبت‌های خود پرداختند و از سوی دیگر هم آقایان حدادعادل، بادامچیان، صادق محصولی، حسین‌الله‌کرم، حمید رسایی و شریعتی دیدگاه‌های خود را درباره شرایط کشور و راه‌های بهبود مشارکت در انتخابات شرح دادند. در این میان افرادی چون حسین‌الله‌کرم و حمید رسایی اعلام کردند نه راست را قبول دارند و نه چپ را؛ نه اصولگرا و نه اصلاحطلب را به رسمیت می‌شناسند. غلامعلی حدادعادل اما تلاش کرد از موضع پدران صحبت کند، او دو جناح را دلسوزان کشور برشمرد و بر مرزبندی آنها با براندازان تاکید کرد. صادق محصولی اما کمی تند صحبت کرد و به‌زعم خود برای پاسخ دادن به اظهارات چهره‌هایی چون محمدباقر نوبخت، لحن متفاوتی را برگزید. این نشست از نظر حضور افراد و شخصیت‌های جناح‌های مختلف در سطح مناسبی قرار داشت؛ اما در خصوص محتوای کیفی

برآمده از این نشست و فضای حاکم بر آن، به نظرم می‌توان گزاره‌هایی را مطرح کرد:

1) چهره‌های اصولگرایی که تریبون در اختیار آنها قرار گرفت، همگی یک نقطه مشترک داشتند. هرچند آقای رییس جمهور عمدتاً درباره امیدآفرینی صحبت می‌کردند و معتقد بودند احزاب، محافل و گروه‌ها باید در راستای امیدآفرینی عمل کنند، اما یکی از نگرانی‌های آقای رییس‌جمهور درباره رسانه‌ها بود.

مباحثی که می‌توانست در سطوح کیفی بالایی طرح شوند، به مسائل جناحی و سطحی تنزل پیدا کرد.

در واقع نوع خاصی از دوقطبی‌سازی‌های مخرب که اغلب در فضای عمومی کشور شکل می‌گیرند در این نشست نیز طرح شدند و وقت اعظم جلسه را به خود اختصاص دادند. مثلاً محسن هاشمی بحث آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی را مطرح و به سالگرد رحلت ایشان اشاره کرد. بلافاصله صادق محمولی هم واکنش نشان داد و از سالگرد فوت آیت‌الله مصباح صحبت کرد و از حضار صلوات گرفت! حمید رسایی هم به میدان آمد و در وصف مصباح یزدی سخن گفت. این نوع دوقطبی‌سازی‌ها باعث تنزل و انحراف سطح جلسه از اهداف اصلی شد. موضوع حاشیه‌ای بعدی این نشست، طرح معادلات مرتبط با انتخابات سال 88 بود. اینکه در انتخابات سال 88 چه گذشت، چه کسی مقصر بود و کدام طیف قلب کرد و آیا اساساً قلبی شده یا نه؟ باعث بروز برخی رویارویی‌های تند در این نشست شد.

2) نمی‌توان این نشست را در شمایل راهکاری برای حل مشکلات و بهبود شاخص مشارکت‌های عمومی در نظر گرفت. این نشست زمانی برگزار شد که دیگر کار بررسی صلاحیت‌ها تقریباً از کار گذشته بود.

در واقع همه فعالان اقتصادی و عموم مردم منتظرند ببینند، تا روز شنبه، سرانجام صلاحیت افراد باقیمانده در انتخابات که ثبت‌نام کرده و رد صلاحیت شده‌اند چه خواهد شد؟ به عبارت روشن‌تر، فضای انتخابات اسفند 1402 با بن‌بست‌های تودرتو مواجه شده و زمان کافی برای ایجاد تکانه‌های مثبت از میان رفته است. این درحالی است که اگر واقعاً مسوولان کشور، تصمیم‌سازان و سیاستگذاران کشور تدبیر مناسبی اتخاذ می‌کردند، باید بسیار زودتر اقدام به برگزاری نشست‌هایی از این دست می‌کردند؛ نه اینکه در فاصله چند روز مانده به پایان بررسی صلاحیت‌ها، برنامه‌ریزی برای برگزاری چنین نشستی را

در دستور کار قرار می‌دادند. این درحالی است که رهبر انقلاب که بالاترین مقام این کشور است در مهم‌ترین سخنرانی سالانه خود در نوروز 1402، مهم‌ترین موضوع سال را مشارکت در انتخابات بیان کردند.

3) باید توجه داشت، انتخابات، بزرگ‌ترین پروژه سیاسی کشور، بهار سیاسی و فصل شکوفایی احزاب است. رییس‌جمهور و وزیر کشور از فردای سخنرانی رهبر انقلاب و بعد از پایان تعطیلات نوروز باید نشست‌های مستمری با فعالان سیاسی و احزاب برگزار کرده و منویات رهبری را دنبال می‌کردند. در این نشست‌ها باید به برخی مسائل اشاره شده و مثلاً اعلام می‌شد که کشور با چند مساله اصلی مواجه است؛ نخست اینکه سال 98 و 1400 دو انتخابات در کشورمان برگزار شده که نسبت به انتخابات قبلی کم رونق بوده است، باید برنامه‌ریزی می‌کردند تا زمینه‌های لازم برای رونق در انتخابات فراهم شود. از سوی دیگر حوادثی در سال 1401، شکل گرفته که باعث نقار و کدورت میان مردم با دولت و حکومت شده است. همه ظرفیت‌های کشور باید به کار گرفته می‌شد تا ابرهای تاریک کدورت جای خود را به آفتاب روشن همبستگی، اتحاد و مشارکت دهد. مهم‌تر از همه نباید فراموش کرد که منطقه آستان حوادث مهمی است، هر آن احتمال دارد، آتش چالش‌هایی که در غزه و یمن و... جریان دارد، خدای ناکرده به ایران هم سرایت کند. کشور در این شرایط نیاز دارد به لحاظ آرایه یک تصویر قوی از حضور مردم در صحنه، امنیت خود را تضمین کند. در واقع انتخابات به طور مستقیم با امنیت مردم ارتباط دارد.

4) کشوری مانند ترکیه به عنوان همسایه ایران که سال‌های سال با کودتا و انسداد سیاسی اداره می‌شد، امروز انتخاباتی زیبا با مشارکت بالای 80 درصدی برگزار کرده است. از طریق این انتخابات تصویری زیبا و الگویی مناسب از این کشور در میان کشورهای اسلامی آرایه شد. درحالی که ایران انقلاب بزرگی را پشت سر گذاشت که بیش از 98 درصد مردم در رفراندوم تعیین حاکمیت آن مشارکت داشتند. در سال‌های بعد هم مشارکت‌های 86 درصدی، 80 درصدی، 70 درصدی و... در این کشور ثبت شده است. باید بررسی شود که چه اتفاقاتی رخ داده که ناگهان در آوردگاه‌های انتخاباتی سال‌های 98 و 1400 میزان مشارکت در انتخابات ایران به زیر 50 درصد و در برخی شهرها و کلانشهرها حتی پایین‌تر رسیده است.

وزارت کشور و دولت باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی می‌کردند تا از طریق اصلاحات لازم این روند کاهش مشارکت معکوس شود. این روند برگزاری نشست‌های همفکری نه فقط با مشارکت اصلاح‌طلبان و اصولگرایان، بلکه با حضور همه فرق، گروه‌ها، دسته‌جات، اقوام، اقشار و مذاهب این نشست‌ها باید برگزار می‌شد.

5) متأسفانه دولت و برخی سیاستگذاران، نه تنها چنین اقدامات اصلاحی را در دستور کار قرار ندادند، بلکه برخی افراد و جریان‌ها در بطن سیستم خرسند هم هستند که اصلاح‌طلبان و گروه‌های میانه‌رو و

سایر اقشار و گروه‌ها بنا به دلایل گوناگون در آوردگاه انتخابات حضور ندارند! از منظر این گروه‌ها، این خبر خوشحال‌کننده‌ای است که رقیبی در انتخابات حضور ندارد، آنها به راحتی می‌توانند میدان رقابتی میان خودشان تعریف کنند و برنده بازی بدون رقیب باشند. نباید فراموش کرد مصوبه مجلس درخصوص قانون جدید انتخابات در شرایطی که هنوز مرکب امضای آن خشک نشده بود، ابلاغ شد؛ مرحله پیش‌ثبت‌نام‌ها درحالی که هنوز زیرساخت‌های آن فراهم نشده بود، اجرایی شد و مطابق پیش‌بینی‌ها دامنه وسیعی از چهره‌های اصلاح‌طلب و میانه‌رو از سوی هیات‌های اجرایی ردصلاحیت شدند. بسیاری از گروه‌های سیاسی تازه مهیا شده بودند تا با دولت و نظام سیاسی مذاکره و گفت‌وگو کنند و راهکار و تدبیری برای افزایش مشارکت مردم در انتخابات پیدا کنند. این تدابیر بیشتر از اینکه از سوی گروه‌ها و احزاب باشد باید از سوی حکومت اجرایی شود. جامعه مدنی و احزاب زمانی می‌توانند مساعدت داشته و زمینه افزایش مشارکت را فراهم سازند که از سوی حکومت به بازی گرفته شوند.

6) امروز به جایی رسیده‌ایم که مدت زمان کوتاهی تا انتخابات باقی‌مانده و عملاً فضای عمومی جامعه حال و هوای انتخابات را ندارد. حس انتخابات زمانی به وجود می‌آید که همه اقشار، دسته‌جات و گروه‌های اجتماعی، فرهنگی و... نمادهایی میان‌کاندیدها داشته باشند. اهالی سینما و فرهنگ باید احساس کنند که اگر فلان فرد یا گروه وارد مجلس شوند، می‌توانند مطالبات آنها را پیگیری کنند. اهل سنت، اقوام مختلف، جوانان، احزاب سیاسی و... هم باید چنین احساسی داشته باشند و نماینده واقعی خود را در رقابت انتخاباتی ببینند. لازم مشارکت حداکثری در انتخابات، یک رقابت همه‌جانبه است؛ نه حتی رقابت چند حزب با هم. در ایران مدل 1402، احزاب راست و چپ هیچ کدام قدرت بسیج مردم را ندارند، چراکه مردم مطالبات خود را در آینه احزاب نمی‌بینند. با این توضیحات و در بطن این ابهامات نشست روز گذشته رییس‌جمهور با احزاب و فعالان سیاسی با تاخیر و بدون نتیجه خاصی برگزار شد. شخصاً به احترام دعوت‌کنندگان در نشست حاضر شدم اما معتقدم بهبود شاخص‌های مشارکت در انتخابات نیازمند فراهم‌سازی بسترهایی است که هنوز زمینه‌های آن محقق نشده است. 7) نکته جالبی که در صحبت‌های رییس‌جمهور به آن اشاره شد، این بود که آقای ریسی اعلام کرد: نظر شخصی من این است که در انتخابات اصل بر صلاحیت افراد است، مگر اینکه مطابق قانون، مستندات و مدارکی برای عدم صلاحیت افراد وجود داشته باشد. در واقع از نظر ایشان اصل بر صلاحیت افراد است نه اینکه اصل بر ردصلاحیت باشد و مستندات برای صلاحیت فرد پیدا شود. این موضوع یکی از چالش‌های جدی گروه‌های

اصلاح طلب با شوراي نگهبان بوده است. شوراي نگهبان برعكس عمل مي‌كند و افراد را احراز صلاحيت مي‌كند. زماني كه براي صلاحيت فردي، مدارك لازم پيدا نمي‌شود، مهر عدم احراز بر پرونده او كوبيده مي‌شود! در اين راستا پيشنهادات اصلاح طلبان براي بهبود وضعيت کشور به شرح ذيل مطرح شدند:

(1) انتخابات به تاخير افتاده و ثبت نام‌هاي مجدد انجام شود. (2) اكثریت 24 هزار نفر ثبت نام‌کننده تايد صلاحيت شوند. (3) اقدامات عاجلي در زمينه حل مشكلات اقتصادي صورت گيرد. (4) تصميماتي جهت ارتقا و بالا بردن جايگاه مجلس صورت گيرد.

تصميم گيري در حوزه هاي چون سياست خارجي و فیلترینگ هم به مجلس محول شود.

(5) تصميماتي در بودجه 1403 اتخاذ شود كه آثار مثبتي در معيشت و زندگي بازنشستگان، فرهنگيان و كارمندان داشته باشد. (6) رويه‌هاي جاري صدا و سيما اصلاح شود. (7) تكليف پرونده هاي مفاستصادي را روشن كنيد.

اصولگرايان حاضر در نشست هم پيشنهاداتي داشتند كه در 2 محور اصلي؛ (1) بهبود وضعيت اقتصادي و معيشتي مردم، (2) تزريق اميد، همچنين اعلام نگراني نسبت به عملکرد برخي رسانه‌ها مطرح شدند.



## اظهارات جواد امام در نشست

# دبیران کل احزاب سیاسی و فعالان سیاسی با رییس‌جمهور

جواد امام، سخنگوی جبهه اصلاحات متن اظهارات خود در نشست دبیران کل احزاب سیاسی و فعالان سیاسی با رییس‌جمهور را در اختیار «اعتماد» قرار داد. او در این اظهارات گفت: ضمن سلام و عرض ادب و تشکر و ابراز گلایه از عدم دعوت از ریاست جبهه اصلاحات ایران به نظر می‌رسد این دعوت هیچ اثر و نسبتی نیز با نظرخواهی و گفت‌وگو برای فراهم نمودن الزامات و لوازم یک انتخابات آزاد و رقابتی و منصفانه نداشته و بیشتر نمایشی است که برای به انحراف کشیدن افکار عمومی از واقعیت‌های موجود صورت گرفته و دعوت از احزاب و فعالان سیاسی نیز برای موجه جلوه دادن اقدامات صورت گرفته می‌باشد که همواره مورد نقد جدی و اعتراض دلسوزان ایران و انقلاب واقع شده است.

اگر قرار بود نظرات احزاب و فعالان سیاسی و اجتماعی شنیده شود و به آن عمل نمایند حداقل می‌بایست قبل از قانون جدید انتخابات و ضرب‌الاجل پیش ثبت‌نام صورت می‌گرفت. به جای تجدیدنظر در سیاست‌ها و رویه‌های غلط گذشته آن را به قانون تبدیل نمی‌کردند و فضای مشارکت را مسدودتر نمی‌نمودند.

روند پیش رو در واقع ادامه پروژه یکدست‌سازی و همان مسیر انتخابات 98 و 1400 است که با وعده‌های خلاف واقع وضعیت کشور را به این روز انداخته است. وضعیت فلاکت‌بار اقتصادی و معیشتی مردم و زیر سوال قرار گرفتن غیرت ایران و ایرانی، خصوصاً در سیاست خارجی در ارتباط با طالبان و روسیه بر کسی پوشیده نیست.

انتخابات در نظام جمهوری 2 رکن اساسی دارد که اول مردم و دوم قانون است. متأسفانه امروز هر دو به هیچ انگاشته شده است.

صرف‌نظر از نحوه انتخابات 1400 و ایرادات وارده به آن، جناب آقای ریسی جناب‌عالی به عنوان رییس‌جمهور در مقابل قسمی که یاد کرده‌اید چه مسوولیتی دارید و چه می‌خواهید بکنید؟

اصلاح‌طلبان ضمن استقبال از بیانات مقام معظم رهبری ولیکن به نظر می‌رسد مخاطب تذکر و خواسته ایشان برای مشارکت حداکثری و برگزاری انتخابات رقابتی آزاد و منصفانه مجلس، دولت و شورای نگهبان است.

چرا به جای تجدیدنظر و اصلاح قوانین و سیاست‌های غلط گذشته که باعث ایجاد فضای یأس و ناامیدی مردم خصوصاً نسل جوان و روی برگرداندن آنها از صندوق شده هیچ اقدام عملی صورت نمی‌گیرد؟ بلکه همه بسیج



